

Sağlık Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencilerinin Cinsel Sağlıkla İlgili Bilgi, Tutum ve Davranış Özelliklerinin İncelenmesi

Gül Ergün¹, Cansu Çakır²

¹Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur, Türkiye

²Akdeniz Üniversitesi, Psikiyatri Hemşireliği, Antalya, Türkiye

ÖZET

Giriş: Cinsellik, insanın temel gereksinimlerinden biri olduğu için insan sağlığı ele alınırken önem verilmesi gereken bir parçası da cinsel sağlık kavramıdır. Cinsel sağlığın geliştirilmesinde eğitim çok önemli bir faktördür. Sağlık ekibinin önemli bir parçası olan hemşirelerin rolleri arasında hasta ya da sağlıklı bireylere eğitim vermek de bulunmaktadır. Bu nedenle hemşirelerin cinselliğe olan bakış açıları ve cinsel sağlıkla ilgili bilgi düzeyleri son derece önemlidir.

Amaç: Bu çalışma, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Yüksekokulunda öğrenim gören son sınıf öğrencilerinin cinsel sağlıkla ilgili bilgi, tutum ve davranışlarının belirlenmesi ve bunların bazı değişkenlerle ilişkisinin saptanması amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini (N=104) Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Yüksekokulunun son sınıfında öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Örneklem grubu evrenin tamamı şeklinde belirlenmiş ve 94 kişi araştırmaya katılmayı kabul etmiştir. Örneklem %90.3'üne ulaşılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan bireysel özellikler ve cinsel sağlıkla ilgili bilgi, tutum ve davranışları değerlendirmeye yönelik bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin toplanması araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir ve örneklem grubunun birbirinden etkilenmesi önlenmiştir. Veriler, SPSS-15 paket programında frekans, yüzdeler ve ki-kare testi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Öğrenciler cinsel yolla bulaşan hastalıklara %42.7 oranında "AIDS, Sifiliz, Gonore", %24 oranında "AIDS" ve %15.6 oranında "AIDS ve Hepatit" cevabını vermişlerdir. Örneklem grubunun %79.2'si masturbasyon yapmadığını, %20.8'i ise masturbasyon yaptığını belirtmiştir. Evlilik öncesi cinsel deneyime ilişkin soruya öğrencilerin %43.8'i "flörtün ötesine karşıyım", %28.1'i "tamamen karşıyım" yanıtlarını vermişlerdir.

Sonuç: Öğrencilerin çoğunluğu evlilik öncesi cinsel deneyime karşıdır. Öğrenciler cinsel yolla bulaşan hastalıkları ve bunlardan korunma yollarını bilmektedir. Araştırmacılar araştırmanın daha geniş ve farklı örneklem grubuna uygulanmasını önermiştir.

Anahtar sözcükler: cinsellik, hemşirelik öğrencileri, cinsel sağlık

SCHOOL OF HEALTH SCIENCE'S SENIOR STUDENTS OF KNOWLEDGE, ATTITUDES AND BEHAVIOUR PROPERTIES ABOUT SEXUAL HEALTH

ABSTRACT

Introduction: Sexuality, is one of the basic needs of human. Therefore, concept of sexual health must be given importance as human health is evaluating education is more important factor improving the sexual health. Nurses who are important member of health team, have a role giving education to ill or healthy people. Thus, nurses' attitudes about sexuality and level of knowledge about sexual health are very important.

Aim: This research was planned to determine knowledge, attitudes and behavioral properties related to sexual health of last class students' at school of health, and their connection with some variables.

Method: Population of the study consisted of last class students at School of Health at Mehmet Akif Ersoy University. Forms were filled up 90.3% of population. Data were collected by a questionnaire. Questionnaire included sociodemographic, questions about knowledge, attitude and behaviour related to sexual health. Forms were developed by the researchers. The sample were prevented to be affected from the each others. Evaluation was done with ki-kare test, frequency, percentage evaluation, in SPSS 15 package programme.

Results: The answers to sexually transmitted diseases were 42.7% AIDS, Syphilis, Gonorrhoea; 24% AIDS and 15.6% AIDS and Hepatitis. 79.2% of students answered that not masturbate and rate of students who masturbate was 20.8%. 43.8% of Students were opposed to beyond flirtation and 28.1% answered completely opposed to the question about sexual activity before marriage.

Conclusion: Most of students are opposed to sexuality before marriage. Students know sexually transmitted disease and preventing methods. Researchers suggest to implementation of the research to a wider and different sample group.

Key words: sexuality, nursing students, sexual health

Cinsellik erkek ve kadın arasında fiziksel ve duygusal paylaşımların olduğu bir süreçtir. Bu sürecin sağlıklı olabilmesi için bireylerin cinsellik ve cinsel sağlık konularında bilgi sahibi olması önemlidir. Cinsel sağlık genel sağlık kavramının ayrılmaz bir parçasıdır. Bu ifade cinsel sağlığın fiziksel, duygusal, sosyal ve mental yönlerle karşılıklı etkileşim halinde olduğunu göstermektedir (1,2,3). Günümüzde sağlık sisteminde öne çıkan bir kavram olan bütüncül yaklaşım, hemşirelerin danışanlarına verdiği bakım sürecinde kullanmaları gereken ve sağlık hizmetinin kaliteli olabilmesi açısından önemli bir yaklaşımdır (4). Cinsel sağlık kişinin her döneminde var olan bir kavram olmakla birlikte özellikle ergenlik döneminde bu konuya eğilmek daha fazla önem teşkil etmektedir. Ergenlik dönemi bireyin cinselliğe merak duyduğu cinsellikle ilgili daha çok araştırma yaptığı, davranış ve tutumlarının şekillendiği ve bunlar doğrultusunda doğru bilgiye en çok ihtiyacının olduğu bir evredir. Bu dönemde bireyle arkadaşça iletişim kurmak ve ergenin güvenliğini kazanmak çok önemlidir. Karbulutlu ve Kılıç'ın (2006) yaptıkları çalışmada ailelerin, cinsellik ve cinsel sağlık konularında çocuklarıyla konuşmaktan kaçındığı saptanmıştır (5). Bu kaçınma ergenin bilgilenmek için farklı kaynaklara yöneleceğini düşündürmektedir. Bu kaynakların zararlı olabileceği olasılığıyla birlikte hemşire gibi faydalı ve kolay ulaşılabilir bir kaynak da olabilmektedir.

Ergenlik döneminde bireyde büyüme ve cinsel olgunlaşma hızlanmaktadır. Ergenlik dönemindeki bireyler erişkin cinsel role girmeyi öğrenirler ve bu süreçte mastürbasyon olgusu devreye girer (6). Ayrıca bireyin düşünce yapısında da değişimler meydana gelmekte ve gençte 'ben merkezci'düşünce hakim olmaktadır (7). Ben merkezci düşünce bireyin hem cinsellikte hem de diğer alanlarda riskli davranışlar sergilemesine neden olabilmektedir.

Hemşireler ergenlik döneminin özelliklerini, ergenin hangi konularda bilgiye ihtiyaç duyacağını, ergenin karşılaşabileceği sorunları, riskli durumları ve ergenle iletişim tekniklerini mesleki eğitimleri süresince öğrenmektedirler. Hemşireler, rolleri çerçevesinde ergenlik dönemindeki bir bireyi her açıdan ele alırlar ve bu geniş değerlendirme sonucunda bireyin cinsel gelişimi, cinsel deneyimleri, cinsellikle ilgili bilgi düzeyi, riskli cinsel davranışları, cinsel istismar gibi birçok konuda veri elde ederler (8). Danışmanlık sürecinde hemşireler uygun hemşirelik tanıları doğrultusunda uygun bakımı verirler, eğitimler uygularlar ve gerekli yönlendirmeleri yaparlar (9).

Türk toplumu cinsellik konusunda muhafazakar bir tutum sergilemektedir. Geçmişle günümüzü kıyasladığımızda tutumda bir miktar yumuşama olduğu görülmekteyse de toplumda cinsellik hala 'gizli, ayıp, yasak' gibi ifadelerle betimlenmektedir (10). Cinselliğe yönelik bu bakış açısı bireylerin cinsellikle ilgili sorunlarını ifade etmelerini, sorunlarına çözüm aramalarını ve sorunlarını çözmelerini engellemektedir. Toplumumuzun önemli bir yapısı olan aile kurumu kişinin cinselliğe bakışının şekillendiği yerdir. Genellikle aile üyelerinin kendi aralarındaki etkileşimlerini gözlemleyerek öğrenirler (7). Ayrıca ihtiyaç duyduğu bilgiyi de farklı yollardan temin etmeye çalışmakta, bunun beraberinde de zarar görebilmektedir. Bulut'un (2006) yaptığı çalışmada adolesan kızların cinsellikle ilgili konularda anneleri ile iletişimlerinin değerlendirilmesinde sonucun istenilen düzeyde olmadığı saptanmış, %35.4'ü annesiyle cinsellik konusunda rahat bir şekilde konuşmadığını, %43.9'u annesine soru sormadığını belirtmiştir (11). Yine benzer bir çalışmada Eroğlu ve Gölbaşı (2005) ebeveynlerin %37.6'sının cinsellikle ilgili konuları çocuklarıyla rahat bir şekilde konuşmadıklarını ve ebeveynlerin %90.9'unun cinsellikle ilgili konularda çocuklarının sorularına karşısında yetersiz kaldıklarında profesyonel bir yardım alamadıklarını, %83.3'ünün de cevaplayamadıkları sorular karşısında çocuklarını bir profesyonele yönlendirmediğini bulmuşlardır (12).

Her koşulda vurgulanan eğitimin gerekliliği cinsel sağlığın geliştirilmesinde de önemlidir. Cinsel eğitim ailede başlayan ve yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Yapılan bir çalışmada aile ortamında gençlere benimsetilen olumsuz yaklaşımın yapıcı bir eğitimle kısmen değiştirilebileceği ifade edilmektedir (13). Güler ve Yöndem'in (2007) belirttiği gibi ergenlerin cinsellik ile ilgili bilgi eksikliğinin, karşılaşılabilecek riskleri artırdığı düşüncesi ile birçok ülkede örgün eğitim kurumlarında cinsel eğitim uygulamaları gündeme gelmiştir (14). Ergenlere verilecek cinsel eğitim bir yandan büyüme, olgunlaşma ve cinsellikle ilgili olumlu değer ve tutumlar geliştirme, cinsel davranışlarda daha akılcı ve sorumlu seçimler yapma gibi becerilerin gelişimine de katkıda bulunacaktır.

Sağlık ekibi içerisinde önemli bir yer tutan ve sağlık sisteminin her kademesinde bireyin yanında olan hemşirelerin cinselliğe bakış açıları ve tutumları danışanlara cinsellikle ilgili kaliteli hizmet vermeleri açısından son derece önemlidir. Yapılan çalışmalarda da belirtildiği üzere sağlık bölümü öğrencilerinin öğrenim süreçlerinde cinsel sağlık üzerine aldıkları yapıcı ve olumlu eğitimin cinselliğe olan bakış açılarını, tutumlarını ve davranışlarını olumlu etkilediği görülmüştür (15). Çalışmamız

sağlık yüksekokulu öğrencilerinin cinsellikle ilgili bilgi, tutum ve davranış özelliklerinin belirlenmesi amacıyla planlanmıştır.

Yöntem

Araştırma Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü'nde son sınıfta öğrenim gören öğrencilerle yürütülmüştür. Araştırma için Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğünden yazılı izin alınmıştır. Tanımlayıcı olarak planlanan bu araştırmanın evrenini sağlık yüksekokulu hemşirelik bölümü son sınıf öğrencileri oluşturmuştur (N=104). Örneklem grubu evrenin tamamı şeklinde belirlenmiştir. Evrenin %92.3'üne ulaşılmıştır (n=96). Örneklem grubunun seçiminde gönüllülük ilkesi dikkate alınmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan sosyodemografik özellikleri, cinsel sağlıkla ilgili bilgi, tutum ve davranışları değerlendirmeye yönelik 37 sorudan oluşan bilgi formu aracılığıyla 7-11 Mart 2011 tarihleri arasında toplanmıştır. Verilerin toplanması araştırmacılar tarafından yüzyüze görüşme yöntemi ile sağlanmış ve örneklem grubunun birbirinden etkilenmesi önlenmiştir. Verileri toplama aşamasında araştırma ile ilgili katılımcılar bilgilendirilmiştir. Veriler SPSS-15 paket programında ki-kare, frekans ve yüzdelik testleri ile değerlendirilmiştir.

Bulgular

Öğrencilerin %78.1'i (n=75) kız, %21.9'u(n=21) ise erkektir; %87.5'i 21-24 yaş arasında olup yaş ortalaması 23.3±3.5 yıl bulunmuştur. Örneklem grubunun %66.7'si düz (klasik) lise mezunuyken,%28'1'i fen lisesi veya yabancı dil ağırlıklı liseden mezun olmuştur. Öğrencilerin %42.7'si yaşamının büyük bölümünü bir şehirde geçirmiştir. Öğrencilerin %63.5'i Burdur'da ayrı evde, %20.8'i ise devlete ait öğrenci yurdunda kalmaktadır. Öğrencilerin %76'sı çekirdek ailede yaşıyorken,%17.7'si geniş aile, %6.3'ü ise ölüm ve boşanma gibi nedenlerle parçalanmış aileye sahiptir.

Araştırmaya katılan kişilerin %92.7'si daha önce cinsel sağlıkla ilgili bilgi aldığını, %7.3'ü ise bilgi almadığını belirtmiştir. Katılımcıların %58.3'ü cinsel sağlıkla ilgili bilgi seviyesini yeterli bulduğunu,%41.7'si yeterli bulmadığını ifade etmiştir. Öğrencilere daha önce cinsel sağlıkla ilgili bilgi alma durumları sorulduğunda kızların %92'sinin, erkeklerin ise %95.2'sinin bilgi aldıklarını belirtmişlerdir (Tablo 1).

Katılımcılara ergenlik dönemine girişleri sırasında cinsel sağlıkla ilgili kaygılarının olup olmadığı sorulduğunda erkeklerin %19'u, kızların ise %54.7'si olduğunu

belirtmişlerdir. İki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (p<0.05) (Tablo1).

Örneklem grubunun %79.2'si mastürbasyon yapmadığını, %20.8'i ise mastürbasyon yaptığını ifade etmiştir. Cinsiyete göre bakıldığında erkeklerin %52.4'ü kızların ise %12'si mastürbasyon yaptığını belirtmiştir (Tablo 2.1).

Öğrencilere mastürbasyona ilişkin genel düşünceleri sorulduğunda; kız öğrencilerin %38.7'si, erkek öğrencilerin %66.7'si "doğal bir gereksinimdir" yanıtını vermişlerdir (Tablo 2.2).

Tablo 1. Katılımcıların cinsel sağlığa ilişkin kaygı ve bilgi alma durumları

Cinsiyete göre Cinsel Sağlıkla ilgili kaygı ve bilgi alma durumu	Erkek				Kız				p/ χ^2
	Evet		Hayır		Evet		Hayır		
	n	%	n	%	n	%	n	%	
"Cinsel sağlıkla ilgili bilgi aldınız mı?"	20	95.2	1	4.8	69	92.0	6	8.0	0.561/3.527
"Ergenlik dönemine girerken cinsel sağlıkla ilgili endişeleriniz oldu mu?"	4	19.0	16	76.2	4	54.7	34	45.7	0.004/11.01

Tablo 2. Katılımcıların mastürbasyona bakış açıları

Tablo 2.1. Katılımcıların cinsiyete göre mastürbasyon yapma durumları

Cinsiyete göre mastürbasyon yapma durumu	Erkek				Kız				p/ χ^2
	Evet		Hayır		Evet		Hayır		
	n	%	n	%	n	%	n	%	
"Mastürbasyon yapıyor musunuz?"	11	52.4	10	47.6	9	12	66	88	0.001/16.22

Tablo 2.2. Katılımcıların cinsiyete göre mastürbasyona ilişkin genel düşünceleri

Cinsiyete göre mastürbasyona ilişkin düşünceler	Erkek		Kız		p/ χ^2
	N	%	n	%	
Doğal/Normal gereksinim	14	66.7	29	38.7	0.10/16.71
Uygun değil/Saçma	-	-	12	16	
Bayanlar için gereksiz	-	-	4	5.3	
İnanç gereği yapmam	2	9.5	-	-	
Fikrim yok/Bilmiyorum	5	23.8	30	40	

Evlilik öncesi cinsel deneyime ilişkin soruya kız ve erkek öğrenciler arasında evlilik öncesi cinsel deneyime ilişkin tutumları açısından anlamlı bir fark bulunmamakla birlikte evlilik öncesi cinsel birlikteliğe her iki grubun çoğunluğunun karşı olduğu; bu fikri normal karşılama oranı ise kız öğrencilerde %10.7, erkek öğrencilerde %14.3 olarak saptanmıştır ($p>0.05$), (Tablo 3).

Tablo 4'te öğrencilerin evlilik öncesi cinsel deneyime ilişkin düşüncelerini etkileyen faktörlere yer verilmiştir. Erkek öğrencilerin evlilik öncesi cinsel deneyime ilişkin düşüncelerini %52.4 oranında "dini inanç" belirlerken; kız öğrencilerin %42.7'sinin ise "kendi istekleri" belirlemektedir. Kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark görülmektedir ($p<0.05$).

Katılımcıların cinsel sağlığa ilişkin bilgi seviyelerini değerlendirmek amacıyla cinsellikle ilgili sorun yaşadıklarında başvuracakları yollar sorulmuştur. Öğrencilerin yarısı (%49) "bir sağlık kuruluşuna başvururum", %27.1'i "kitap veya internetten çözüm ararım", %6.3'ü "kimseyle konuşmam, çözülmesini beklerim" yanıtını vermişlerdir. Öğrenciler cinsel yolla bulaşan hastalıklara %42.7 oranında "AIDS, Sifiliz, Gonore", %24 oranında AIDS ve %15.6 oranında "AIDS ve Hepatit" cevabını vermişlerdir.

Öğrencilere cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmak için yapılması gerekenler sorulduğunda; %43.8'i prezervatif kullanmak, %39.6'sı tek eşlilik ve prezervatif kullanmak yanıtlarını vermişlerdir. .

Tartışma

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) (2000), sağlık profesyonellerinin (doktor, hemşire vb) etkin hizmet verebilmesi için cinsellik, cinsel sağlık ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar üzerine kapsamlı eğitim almalarının önemli ve gerekli olduğunu belirtmiştir (16).

Ülkemizde üniversitelerin hemşirelik bölümlerinde Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları, Bulaşıcı Hastalıklar ve Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği derslerinde cinsellik, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve cinsel sağlık konuları müfredatlarda yer almaktadır. Bu bakımdan öğrencilere daha önce cinsel sağlıkla ilgili bilgi alma durumları sorulduğunda kızların %92'sinin, erkeklerin ise %95.2'sinin bilgi aldıklarını belirtmeleri beklenen bir sonuçtur.

Toplumumuzda cinsellik, özellikle kızlar açısından geleneksel yapının etkin olduğu baskı unsuru olarak kullanılan bir kavramdır. Bu yaklaşım kızların cinsellikle ilgili ifadeleri

Tablo 3. Katılımcıların evlilik öncesi cinsel deneyime ilişkin düşüncelerinin cinsiyete göre dağılımı

Evlilik öncesi cinsel deneyime ilişkin düşünceler	Erkek		Kız		p/ χ^2
	n	%	n	%	
Normal karşılıyorum	3	14.3	8	10.7	0.218/5.75
Flörtün ötesine karşıyım	7	33.3	35	46.7	
Kararsızım	5	23.8	10	13.3	
Tamamen karşıyım	6	28.6	22	29.3	

Tablo 4. Katılımcıların evlilik öncesi cinsel deneyime ilişkin düşüncelerini etkileyen faktörler

Evlilik öncesi cinsel deneyime ilişkin düşüncelerini etkileyen faktörler	Erkek		Kız		p/ χ^2
	n	%	n	%	
Kendi isteğim	8	38.1	32	42.7	0.035/8.509
Aile beklentisi	-	-	10	13.3	
Dini inanç	11	52.4	21	28	
Bekaret koruma isteği	2	9.5	12	16	

belirtmekten kaçınmasına, cinselliği korku ve kaygı verici bir kavram olarak algılamalarına yol açabilir. Katılımcılara ergenlik dönemine girişleri sırasında cinsel sağlıkla ilgili kaygılarının olup olmadığı sorulduğunda erkeklerin %19'u, kızların ise %54.7'si kaygılarının olduğunu belirtmişlerdir ($p<0.05$) (Tablo1). Bu sonuç; erkeklerin cinsel sağlıkla ilgili bilgi kaynaklarına kızlara göre daha rahat ulaşabilmeleri ve cinselliğe ilişkin sorunları rahatlıkla ifade edebilecekleri cinsiyet ayrımını körükleyen, geleneksel yapının hakim olduğu bir toplumda yaşıyor olmalarından kaynaklanabilir.

Mastürbasyon kadın veya erkeğin cinsel doyuma ulaşmak için yaptığı eylemdir ve mastürbasyon, kişinin sosyal yaşamını, seksüel fonksiyonunu bozacak nitelikte değilse normal olarak kabul edilir. Örneklem grubunun %79.2'si mastürbasyon yapmadığını, %20.8'i ise mastürbasyon yaptığını belirtmişlerdir (Tablo 1). Mastürbasyon yapma sorusuna erkek öğrenciler kız öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farkla daha çok "evet" yanıtını vermişlerdir ($p<0.05$) (Tablo 2.1). Aras ve ark. (2005) lise öğrencileri üzerinde yaptıkları bir çalışmada da erkek öğrencilerin kızlara oranla mastürbasyon yapma oranı yüksek bulunmuştur (17). Özan ve ark. (2004) Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada da erkek öğrencilerin mastürbasyon yapma oranları kız öğrencilere göre daha yüksek saptanmıştır (18). Bu sonuç toplumumuzun cinselliğe bakış açısından kaynaklanıyor

olabilir. Ülkemizde cinsellik, mastürbasyon ve benzeri kavramları erkekler rahatlıkla ifade edebilir, toplum bu özgürlüğü onlara sağlar. Ancak aynı durum kadınlar için geçerli değildir. Kadınlar cinselliği ifade etme konusunda kısıtlayıcı birtakım değerlerle karşılaşabilmektedir. Öğrencilere mastürbasyona ilişkin genel düşünceleri sorulduğunda; kız öğrencilerin %38.7'si, erkek öğrencilerin %66.7'si "doğal bir gereksinimdir" ifadesine katılmışlardır. Aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$) (Tablo 2.2). Bu bulguda erkek öğrencilerin cinselliğe ilişkin düşüncelerini daha rahat ifade ettiklerini göstermektedir. Kız öğrencilerin bir kısmının mastürbasyonu doğal bir gereksinim olarak görmesine rağmen, mastürbasyon yapmaya ilişkin soruya tamamına yakınının olumsuz yanıt vermesi cinsellikle ilgili düşüncelerini rahat ifade edemediklerini destekleyen önemli bir sonuçtur. Civil ve Yıldız'ın (2010), üniversitede okuyan erkek öğrencilerin cinsel deneyimler ve cinsel tabulara yönelik görüşlerini inceledikleri çalışmada katılımcıların %84.2'si mastürbasyonu olumlu bulduklarını belirtmiştir (9). Bu sonuç araştırmamızda yer alan erkek öğrencilerin görüşleri ile benzerlik göstermektedir. Sağlık profesyoneli olma yolunda ilerleyen öğrencilerin cinsellikle ilgili düşüncelerini ifade ederken toplumsal bakiş açısının dışına çıkamaması, ileride mesleki yaşantısında bireylerin bu konuda yaşayabileceği sorunlarda danışmanlık vermesini güçleştirebilecek önemli bir sorundur. Çalışmamız bulguları bu sorunu destekler niteliktedir.

Kız ve erkek öğrenciler arasında evlilik öncesi cinsel deneyime ilişkin tutumları açısından anlamlı bir fark bulunmuştur ($p > 0.05$), (Tablo 3). Her iki grupta bu konuda olumsuz tutuma sahiplerdir. Pınar ve arkadaşlarının (2009) üniversite öğrencilerinde cinsel tutumla ilgili yaptıkları çalışmada erkek ve kız öğrencilerin istatistiksel olarak anlamlı farkla, evlilik öncesi cinsel deneyimi normal karşıladıkları saptanmıştır (2). Bu çalışma ile araştırmamızın sonuçları farklılık göstermektedir. Çalışmamızda yer alan öğrencilerin evlilik öncesi cinsel deneyime karşı olma nedeni; dini inanç, ailelerinin beklentileri, sosyal çevresi ve bireysel farklılıklar olabilir.

Tablo 4'te öğrencilerin evlilik öncesi cinsel deneyime ilişkin düşüncelerini etkileyen faktörlere yer verilmiştir. Bu faktörler açısından kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Erkek öğrencilerin evlilik öncesi cinsel deneyime ilişkin düşüncelerini büyük oranda "dini inanç" belirlerken; kız öğrencilerinkini "kendi istekleri" belirlemektedir. Kızlarda %13.3 ile "aile beklentisi" yanıtı verilmesi, erkek öğrencilerde bu seçeneğe katılan olmaması dikkat çekici bir sonuçtur. Bu sonuç Özan ve ark. (2004) tıp fakültesi öğrencilerinde yaptıkları çalışma

sonuçları ile örtüşmektedir. Gençlerin cinselliğe ilişkin düşüncelerinde; aile, dini inançlar ve toplumsal beklentilerin etkili olduğu görülmektedir (18). Bizim çalışmamızda özellikle kız öğrencilerin aile beklentisinin olduğunu belirtmesi konuya ilişkin toplumsal cinsiyet ayrımının net olarak görüldüğü bir sonuç olarak kabul edilebilir.

Öğrencilerin cinsellikle ilgili sorun yaşadıklarında başvuracakları yollar incelendiğinde; yarısı "bir sağlık kuruluşuna başvururum", %27.1'i "kitap veya internetten çözüm arırım", %6.3'ü "kimseyle konuşmam, çözülmesini beklerim" yanıtını vermişlerdir. Bu sonuca göre, öğrencilerin cinsellikle ilgili sorun yaşadıklarında yarısının bir sağlık kuruluşuna başvurarak etkin danışmanlık alabilecekleri, ancak geri kalanlarının çözüm için etkin yöntemleri tercih etmeyecekleri görülmektedir. İnternette cinsellikle ilgili sorunlarına çözüm aramak bazı durumlarda yetersiz olabilir. Alanında uzman olmayan kişilerin maddi kazanç amacıyla yanlış danışmanlık vermesi veya netteki bilgiyi kişinin yanlış anlaması sorunun çözülmesi yerine daha karmaşık hale gelmesine neden olabilir. Sağlıkla ilgili bir bölümde öğrenci olan katılımcıların kısa bir süre sonra meslek hayatına atılacakları göz önüne alındığında; kendi sağlık problemlerinde uygun danışmanlık hizmetine ulaşma yollarını bilmeyen bireylerin halka bu noktalarda profesyonel hizmet sunması güç olabilir. Bu bakımdan çalışma bulguları düşündürücüdür.

Öğrenciler cinsel yolla bulaşan hastalıklara %42.7 oranında "AIDS, Sifiliz, Gonore", %24 oranında AIDS ve %15.6 oranında "AIDS ve Hepatit" cevabını vermişlerdir. Özdemir ve ark (2003), Cumhuriyet Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin cinsel sağlıkla ilgili bilgi düzeylerini inceledikleri çalışmada da öğrenciler AIDS, Hepatit, Frengi ve Bel soğukluğunu cinsel yolla bulaşan hastalıklar olarak belirtmişlerdir (19). Her iki çalışmada yer alan öğrencilerin cinsel yolla bulaşan hastalıkları bildikleri saptanmıştır. Öğrencilere cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmak için yapılması gerekenler sorulduğunda; %43.8'i "prezervatif kullanmak", %39.6'sı "tek eşlilik ve prezervatif kullanmak" yanıtını vermişlerdir. Uzun ve Kışoğlu'nun (2007), Süleyman Demirel Üniversitesi'ne bağlı bir meslek yüksekokulunun öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklara ilişkin bilgi seviyelerini inceledikleri çalışmada, katılımcıların %76.8'i cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmak için prezervatif kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir (20). Bu bulgular çalışmamızın sonuçları ile benzerlik göstermektedir ve üniversite öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunma üzerine yeterli bilgiye sahip oldukları düşünülebilir. Fong Kong, Ha Wu ve Loke'un (2009) 377 hemşirelik öğrencisi üzerinde yaptığı çalışmada, öğrencilerin

cinsellik, cinsel sağlık ve cinsel yolla bulaşan hastalıklara ilişkin bilgi seviyeleri yeterli olduğunda klinik eğitimlerinde daha verimli oldukları, hemşirelik sürecini daha rahat gerçekleştirdikleri saptanmıştır (21). Bu bakımdan çalışmamızda yer alan öğrencilerin cinsel yolla bulaşan hastalıkları ve korunma yollarını bilmeleri klinik eğitimleri sırasında karşılaştıkları sağlıklı veya hasta bireylere daha etkin eğitim ve danışmanlık verebileceklerini düşündüren olumlu bir sonuçtur.

Sonuç ve öneriler

1. Öğrencilerin çoğunluğu evlilik öncesi cinsel deneyime karşıdır.
2. Öğrenciler cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve bu hastalıklardan korunma yollarını bilmektedir.

Kaynaklar

1. World Health Organization. What constitutes sexual health? Progress in reproductive health research [serial online]. 67: 2 Y3. <http://www.who.int/reproductive-health/hrp/progress/67.pdf>. Accessed October 15, 2009 (Erişim tarihi: 22.05.2011).
2. Pınar G, Doğan N, Ökdem Ş ve ark. Özel Bir Üniversitede Okuyan Öğrencilerin Cinsel Sağlıkla İlgili Bilgi Tutum ve Davranışları. Tıp Araştırmaları Dergisi 2009;7:105-11.
3. Vural K.B, Zencir G. Cinsel Sağlık Eğitim Modeli: IMB Modeli. Gaziantep Tıp Dergisi 2010;16:1-5.
4. Ocakçı A. Sağlıkın Korunma ve Geliştirilmesinde Hemşirelik Hizmetlerinin Rolü <http://server.karaelmas.edu.tr/saglik/sgk.htm/> [Erişim Tarihi:24.08.2011]
5. Karabulutlu Ö, Kılıç M. Üniversite Öğrencilerinin Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2011; 14: 39-45.
6. Kayır A, Özdemir Ö. "İnsanda Cinsellik", Ed: E. Köroğlu, C. Güleç. Psikiyatri Temel Kitabı, 2. Baskı. Ankara: Medico Graphics Ofset Baskı, 2007:416-22.
7. Erden M, Akman Y. Eğitim Psikolojisi: Gelişim, Öğrenme, Öğretme, 16. Baskı. Ankara: Arkadaş Yayınevi, 2007:74.
8. Dolgun G, İnal S, Uğurlu F. Ergen Sağlığının Sürdürülme ve Geliştirilmesinde Hemşirenin Rolü. Türk Pediatri Arşivi 2011;46 Özel Sayı:4-8.
9. Reynolds KE, Mangan MA. Nursing Attitudes and Beliefs Toward Human Sexuality: Collaborative Research Promoting Evidence-Based Practice. Clin Nurse Spec 2005;19:255-9.
10. Cival B, Yıldız H. Erkek Öğrencilerin Cinsel Deneyimleri ve Toplumdaki Cinsel Tabulara Yönelik Görüşleri, DEUHYO ED 2010;3:58-64.
11. Bulut F, Gölbaşı G. Adölesan Kızların Cinsellikle İlgili Konularda Anneleriyle Olan İletişimlerinin Değerlendirilmesi. TAF Preventive Medicine Bulletin 2009;8:27-36.

3. Öğrencilerin büyük bir kısmı cinsel sağlıkla ilgili problem yaşadıklarında sağlık kurumuna başvurabileceklerini belirtmişlerdir.
4. Öğrencilerin yarısı cinsel sağlıkla ilgili bilgi seviyelerini yeterli bulmamaktadır.
5. Mastürbasyona erkek öğrencilerin büyük bir çoğunluğu, kız öğrencilerin çok az bir kısmı olumlu tutum sergilemektedir.
6. Erkeklerin yarısı, kızların ise çok az kısmı mastürbasyon yapmaktadır.

Bu sonuçlardan yola çıkarak; öğrencilerin cinsel sağlık eğitimi dersinin seçmeli ders olarak okutulabilmesi; bu şekilde geleceğin sağlık profesyonellerinin konuya ilişkin bilgi seviyelerinin korunması ve daha da geliştirilmesinin önemli olduğu vurgulanır. Ayrıca araştırma evreninin genişletilerek daha detaylı alan çalışması yapılması önerilir.

12. Eroğlu K,Gölbaşı Z. Cinsel Eğitimde Ebeveynlerin Yeri: Ne Yapıyorlar, Ne Yaşıyorlar? Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2005, :12-21.
13. Webb C. Nurses'Knowledge and Attitudes About Sexuality in Health Care- A Review of The Literature. Nurse Education Today 1987;7:75-87.
14. Güler S, Yöndem Z.D. Ergenlik ve Cinsel Sağlık Eğitimi ile İlgili Grup Rehberliğinin 6.Sınıf Öğrencilerinin Bilgi ve Tutumlarına Etkisi, ilköğretim online 2007; 6(1), 2-10. [Online]: <http://www.ilkogretim-online.org.tr>, (Erişim tarihi;12.02.2009)
15. Kuczynski HJ. Nursing and Medical Students'Sexual Attitudes and Knowledge Curricular Implications. Journal of Obstetric, Gynecologic, & Neonatal Nursing 2006;9:339-42.
16. World Health Organization Promotion of Sexual Health Recommendations for Action <http://www.paho.org/english/hcp/hca/promotionsexualhealth.pdf>. 19-22 May 2000. (Erişim tarihi: 22.05.2011).
17. Aras Ş, Şemin S, Günay T, ve ark. Lise Öğrencilerinin Cinsel Tutum ve Davranış Özellikleri. Sexual Attitudes and Behaviors of High School Students, Türk Pediatri Arşivi 2005;40:72-82.
18. Özan S, Aras Ş, Şemin S ve ark. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Cinsel Tutum ve Davranışları. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2004;18:27-39.
19. Özdemir L, Ayvaz A, Poyraz Ö. Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Konusundaki Bilgi Düzeyleri, C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi 2003; 25:10-4.
20. Uzun E, Kişioğlu M. SDU Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Keçiörsorlu Eğitim ve Araştırma Bölgesi Çalışmaları Bir Meslek Yüksekokulunda Okuyan Öğrencilerin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklarla İlgili Bilgi Durumları, S.D.Ü. Tıp Fak Derg 2007;14:7-12.
21. Fong Kong SK, Ha Wu LH, Loke AY. Nursing Students'Knowledge, Attitude and Readiness to Work for Clients with Sexual Health Concerns. Journal of Clinical Nursing 2009;18:2372-82.